

NOTAT FRA PROGRAMSTYRE KNYTTET TIL PROGRAMSENSORRAPPORT I RUSSISK FOR 2017

Dato for håndtering i programstyret: 30.01.2018

Kommentarer fra programstyret:

Programsensoren for russisk, Tore Nettet, UiT Norges arktiske universitet, har levert en grundig og nyttig rapport om emnene RUS301 og RUS302 på masterprogrammet i russisk ved UiB.

Rapporten ble diskutert under programstyremøtet for russisk 30.01.2018.

Rapporten gjenspeiler stort sett lærernes oppfatning av emnene. Programsensor anbefaler sterkt å opprettholde nåværende ambisjonsnivå og kvalitet i emnene. Rapporten påpeker noen sterke og svake sider ved emnene, og argumenterer for at undervisningsressursene ikke skal reduseres ytterligere, selv om instituttet har dårlig økonomi og studenttallet på mastergrad er lavt.

De foreslåtte anbefalingene, såfremt ikke allerede implementert eller igangsatt, vil bli vurdert av lærerne.

Fagkoordinator: Margje Post

Dato: 30.01.2018

Årsrapport fra programsensor 2017

Av Tore Nasset, UiT Norges Arktiske Universitet

Programsensor for russisk ved Det humanistiske fakultet, UiB, 2015-2018.

Opprinnelig var planen at jeg skulle evaluere RUS301, RUS302 og RUS303 i 2017, men i samråd med Margje Post bestemte vi å utsette evalueringen av RUS303 til 2018, siden dette emnet etter det jeg forstår ikke er blitt tilbudt i 2017.

1. Evaluering av RUS301: Russisk språkhistorie og språkstruktur

1.1 Læremidler, studieopplegg, prøveordning/eksamen, undervisning

“Ambisiøst” og “heterogent” er stikkord som karakteriserer dette emnet. Det er ambisiøst fordi det ikke nøyer seg med å gi studentene kunnskap og ferdigheter, men også søker å bygge opp “en vitenskapelig forståelse” for de disiplinene som dekkes av emnet. Samtidig er emnet heterogent fordi det berører både språkhistorie, språkstruktur og sosiolingvistik.

Før jeg kommer inn på utfordringene ambisjonsnivået og heterogeniteten skaper, vil jeg påpeke nødvendigheten av å ha et høyt ambisjonsnivå. Hvis UiB skal gi studentene en utdanning i russisk som er konkurransedyktig nasjonalt og internasjonalt, kan man etter mitt syn ikke komme utenom en viss fordypning i både språkhistorie og moderne språkstruktur. Jeg vil derfor på det skarpeste advare mot å senke ambisjonsnivået.

Den største utfordringen for emnet er å få nok undervisningsressurser. Med den relativt svake rekrutteringen til russiskfaget i Norge for tiden må vi regne med relativt små grupper med mastergradsstudenter, og det kan derfor være fristende å redusere undervisningsomfanget. Det tror jeg vil være å sage av den grenen vi sitter på. Resultatet av en slik reduksjon kan bli at det ikke blir tid til å få gått gjennom pensum grundig nok, noe som igjen kan gi frustrerte undervisere og studenter – og svake resultater. Da kan man i neste omgang bli tvunget til å redusere ambisjonsnivået, med den mulige konsekvens at UiBs utdanning i russisk ikke lenger vil være konkurransedyktig. Jeg vil advare mot å begi seg inn i en slik ond sirkel, og i stedet oppfordre UiB til å investere langsiktig i et godt tilbud til studentene, selv om de for tiden ikke er mange. I 2016 hadde man etter det jeg har fått oppgitt, 24 dobbelttimer i emnet, men dette ble redusert til 19 dobbelttimer i 2017. Jeg vil på det sterkeste oppfordre til å gå tilbake til 24 dobbelttimer. Selv uten dialektologi virker 19 dobbelttimer svært knapt.

Uansett om man ender opp med 19 eller 24 dobbelttimer, har man lite tid og mye pensumstoff, så det vil være svært viktig å tenke nøye gjennom hva som skal foregå i selve timene, og hvilke aktiviteter som best kan foregå utenfor klasserommet. Når man har mye stoff, er det fristende å bruke det meste av tiden på forelesning, men dette er etter min erfaring ikke så effektivt. Jeg skal ikke gjøre meg til talsmann for en ekstrem variant av ideen om “flipped classrooms”, men jeg vil oppfordre underviserne til å tenke gjennom om det er elementer som med fordel kan flyttes ut av klasserommet. Et stikkord kan være “forberedelsespakker”, for eksempel i form av små videonutter som hjelper studentene med kunnskapstilegnelsen og frigjør tid i klasserommet. (Jeg er godt kjent med at UiB bruker dette aktivt i russiskundervisningen, men det fremgår ikke av det materiale jeg har fått tilsendt, om

dette gjelder RUS301.) Andre elementer er å ha et godt oppdatert elektronisk fillager, gjerne med ulike "hjelperessurser", for eksempel gloselister til de gammelrussiske/kirkeslaviske tekstene. Man kan også vurdere å innføre en liten ukentlig øvelse med kontrollspørsmål og ferdig fasit – dette har vi hatt en viss suksess med i Tromsø. Slike øvelser gjør det lettere for studentene å vite hva de til en hver tid skal kunne, og fasiten fungerer som en ekstra gjennomgåelse av hovedpunkter i pensum. Det er for øvrig positivt at man har to obligatoriske innleveringer, for slike innleveringer gjør læringsprosessen mer aktiv for studentene og bidrar til å få dem opp på et høyere nivå. I denne forbindelse vil jeg gi min fulle og helhjertede støtte til faglærerne som i sin emneevaluering fra 2016 sier at "noe som det i alle fall ikke skal kuttes i, er de obligatoriske innleveringene." Kanskje kan man til og med utvide til tre obligatoriske innleveringer?

Når man planlegger mastergradskurs oppstår det etter min erfaring ofte et spenningsforhold mellom klassikerne og forskningsfronten. På den ene siden vil man gjerne gjøre studentene kjent med sentrale klassikere i faghistorien, men på den annen side har man et ønske om å bringe studentene frem til forskningsfronten, ikke minst med tanke på at de skal forberedes til å skrive mastergradsoppgave. Pensumlisten for språkstruktur bærer preg av dette spenningsforholdet. Townsends og Levins lærebøker er velbrukte klassikere, mens artiklene av Krasovitsky et al. og Kuznecova knytter an til (en liten flik av) forskningsfronten. Jeg stiller meg litt forsiktig spørrende til bruken av Townsend og Levin på masternivå. Townsend er en glimrende, men noe gammeldags oversikt over orddannelse som kan gi studentene verdifulle kunnskaper om russisk, men som vanskelig kan sies å "bygge opp en vitenskapelig forståelse". I Tromsø bruker vi den på 2000-nivå med relativt godt resultat, selv om studentene synes dette er «tungt stoff» som krever nokså detaljert gjennomgåelse. Levins bok bygger på en modifisert versjon av tidlig generativ fonologi, og selv om den gir analyseverktøy av en viss relevans og verdi, bygger den på nokså utdatert lingvistisk teori. Jeg vil oppfordre faglærerne til å tenke gjennom hva man egentlig vil med Townsend og Levin i dette emnet. Sett utenfra er det litt vanskelig å få øye på den samlende ideen bak sammensetningen av pensum i språkstruktur.

Gitt at emnet allerede i utgangspunktet er heterogent med både språkhistorie og moderne russisk språkstruktur, fremstår det som dristig å i tillegg også inkludere komponenten «språk og samfunn». På den annen side er informasjon om moderne russiske språkforhold relevant for den vitenskapelige virksomheten i fagmiljøet, etterspurt blant studentene og relevant for studentenes senere yrkesliv. Jeg vil derfor ikke argumentere mot denne komponenten i emnet.

Oppsummerende ser det ut til at emnet som helhet fungerer rimelig bra til tross for utfordringene jeg har beskrevet ovenfor. Jeg vil oppfordre faglærerne til å tenke gjennom hvilke aktiviteter som eventuelt kan flyttes ut av klasserommet, og be dem se nærmere på pensum i moderne språkstruktur, som kan se ut som den svakeste delen av emnet.

1.2 Vurderingsprosessen og praktiseringen av karakterskalaen

Jeg har ikke fått tilgang på noen karakterstatistikk, men ettersom det er få studenter på emnet, er det uansett tvilsomt om karakterstatistikken vil kunne si oss noe.

Jeg har fått tilsendt eksemansoppgaven fra høsten 2016 og vil benytte anledningen til å knytte noen korte kommentarer til denne. Språkhistorieoppgavene er av tradisjonelt og velprøvet

snitt. Man kan kanskje vurdere hvor fruktbart det er å be studentene oversette gammel-russisk/kirkeslavisk pensumtekst. Hva nøyaktig oppnår man ved dette? Min erfaring er at dette er en oppgavetype som fremelsker pugghesten i studentene, mens de i liten grad får vist sin forståelse for faget. Jeg er derfor gått bort fra denne oppgavetypen og bruker nå kun kommentaroppgaver. Mine personlige preferanser er selvsagt ikke avgjørende, men det kan uansett være verdt å ta en diskusjon på hva man vil med oppgavene i språkhistorie, og hva slags oppgavetyper som best henger sammen med læringsmålene i emnet.

Eksamensoppgaven inneholder også to «essay-spørsmål» der studentene skal «skrive stil» om fremveksten av det moderne russiske standardspråket og hovedtendenser i språkdebatten på 1990-tallet. Selv om slike oppgaver kan si litt om studentenes modenhetsgrad, har de etter min erfaring en lei tendens til å bli ren gjenfortelling av pensum og/eller forelesninger. En alternativ oppgaveform er å be studentene å kommentere en eller flere påstander fra pensumlitteraturen. Etter min erfaring kan slike oppgaver gi kortere og mer konsise besvarelser med mindre gjenfortelling, samtidig som slike kommentaroppgaver gir studentene en mulighet til å vise modenhet og evne til kritisk distanse til stoffet.

1.3 Særlige forhold

Jeg ønsker ikke å kommentere noen særlige forhold ved dette emnet, men jeg tillater meg å gjøre oppmerksom på følgende artikkel, som tar opp noen utfordringer ved undervisningen i språkhistorie i vår tid. Kanskje av interesse?

Neset, Tore. Old Languages, New Ways? I: Hanne Martine Eckhoff & Thomas Rosén (red.): *Knigamъ bo estъ neiščetnaja glubina. Essays in Honour of Irina Lysén.* Uppsala universitet. ISBN 978-91-506-2484-7. s. 91 - 101.

2. Evaluering av RUS302: Tekst og skriftlig russisk

2.1 Læremidler, studieopplegg, prøveordning/eksamen, undervisning

Også dette er på mange måter et ambisiøst og heterogent emne som på den ene siden søker å gjøre studentene bedre i praktisk språkbeherskelse, men samtidig også har som mål å gi dem kunnskap og ferdigheter i å strukturere akademiske tekster på russisk. Jeg vil bare gjenta at jeg tror det er en god investering på lang sikt å gi emnet tilstrekkelig med undervisningsressurser, slik at det er mulig å få studentene opp på et høyt nok nivå. Hvis studentene skal kunne konkurrere på arbeidsmarkedet, er det helt avgjørende at de har gode ferdigheter i praktisk russisk. Her er det med andre ord ikke rom for kompromisser, selv om resultatet er at man bruker relativt store undervisningsressurser på relativt få studenter.

En ting jeg reagerte på da jeg leste det tilsendte materialet, var de kompliserte vurderingsformene som i tillegg til skoleeksamen (oversettelse) inneholder en mappe med hjemmeoppgave og en intern 3 timers prøve. Jeg ble glad da jeg etterpå leste faglærernes emnerapport der de tar til orde for en forenkling av vurderingsformene. Det kompliserte systemet er trolig ressurskrevende for faglærere og sensorer, og som faglærerne er inne på i emnerapporten, får studentene mye hjelp med hjemmeoppgaven, som derfor kanskje ikke gir et sant bilde av studentens eget nivå. Det er utmerket at studentene får mye hjelp, for det lærer de utvilsomt av, men samtidig er det kanskje ikke riktig at de skal få karakter på hjemmeoppgaven. Min erfaring er at det er lettere å veilede slike oppgaver når studenten *ikke* får karakter, for da kan man hjelpe studentene så mye man kan uten å måtte tenke på at oppgaven til slutt skal speile studentens eget nivå. Man kan kanskje tenke seg at studentene

vil legge mindre arbeid i oppgaven hvis den «degraderes» til arbeidskrav uten karakter, men min erfaring er at dette ikke er tilfelle. Studentene blir etter min erfaring uansett inspirert av å skrive hjemmeoppgaver – karakter eller ikke karakter. Om man gjør hjemmeoppgaven om til et arbeidskrav som må bestås for at man kan få gått opp til eksamen, kan man inkludere oversettelse og essay i en skoleeksamen. I faglærernes rapport tas det til orde for åtte timers eksamen. Jeg har ikke noe imot dette, men jeg er ikke sikker på at antall timer er avgjørende. Man kan uansett avpasse omfanget av oversettelse og essay til den tiden man har til rådighet på eksamen. Min erfaring er at oversettelsens lengde ikke er av stor betydning – selv ganske korte oversettelser kan gi studentene nok utfordringer, og kan være tilstrekkelige til å skille klinten fra hveten.

2.2 Vurderingsprosessen og praktiseringen av karakterskalaen

Jeg har ikke fått tilsendt karakterstatistikk, og det er også tvilsomt om den ville kunne fortalt oss noe, ettersom det er få studenter på emnet.

2.3 Særlige forhold

Jeg ønsker ikke å kommentere noen særlige forhold ved dette emnet.

3. Konklusjon

Det har vært en glede å sette seg inn i de to masteremnene som begge er av høy kvalitet. Avslutningsvis vil jeg gjenta fire poenger:

1. Jeg ber UiB om å sette av tilstrekkelige undervisningsressurser til masteremner; selv i en tid med relativt svak rekruttering til russiskfaget i Norge vil dette være en god investering på lang sikt.
2. Jeg oppfordrer fagmiljøet til å tenke gjennom hvilke aktiviteter som hører hjemme i klasserommet, og hvilke elementer som eventuelt kan flyttes ut av klasseromsundervisningen.
3. Jeg foreslår å diskutere nærmere pensum i moderne språkstruktur i RUS301, som fremstår som den minst overbevisende delen av emnet.
4. Jeg støtter forslaget om å forenkle vurderingsformene i RUS302. En forenkling vil trolig spare ressurser uten at dette vil gå ut over kvalitet og ambisjonsnivå.